

Boden-ANAN

medlemsblad för

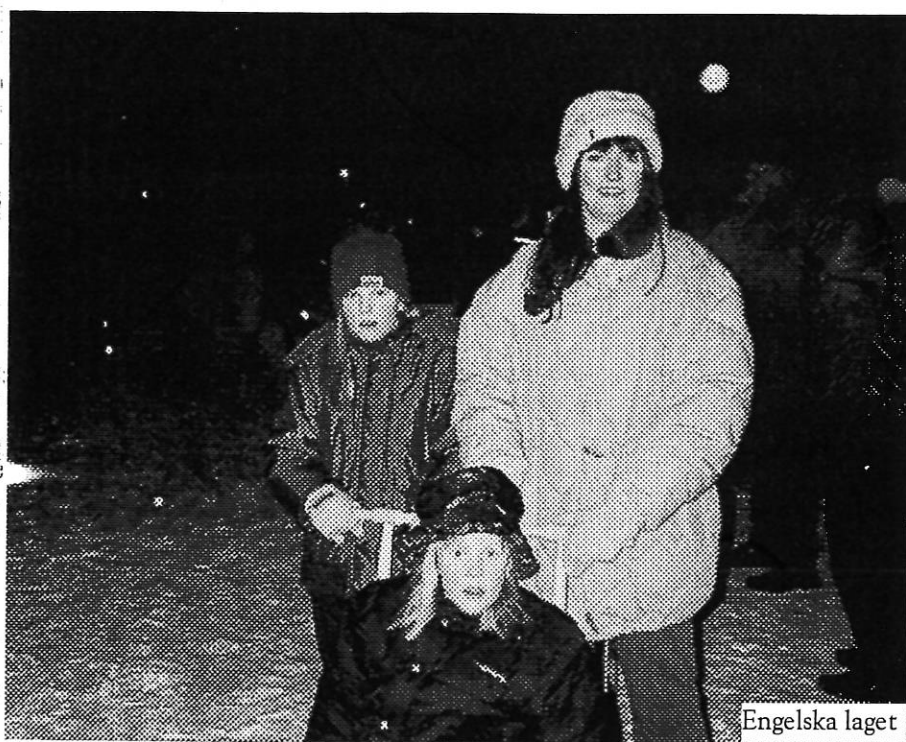
Boden
Öberluleå
ForskarFörening

Nr 2

Årgång 10

Maj 2001

Engelska laget

Kvällen var mörk och kall. Men vid Robbgården sprakade en stor värmande brasa och eldfacklor visade vägen. Där stod små grupper av ivrigt viskande personer unga som gamla. Det lyste från alla fönstren i Robbgården. Även där inne var människorna samlade i grupper.

- Vad talade alla om?

- Jo, det var *taktiksnack* inför

Hembygdsföreningens tremannastafett i sparkåkning.

Inne i Robbgården samlades BÖFF:s Björngäng i doften av varm mjölk och åsynen av stora, svällande, gräddstinna semlor.

Frågorna var: "Kan man bli dopad av doft och syn? Hur många ben måste vara på medarna? Hur går banan?" Vi bestämde oss för att satsa på brons, för att undgå

dopingtest.

Spänningen var olidlig. Vi gick ut för att kyla ner oss och mottaga BÖFF:s ungdomslag. Det kända "Engelska laget".

Hembygdsföreningens ordförande Bo Westin skötte uppställningen av de ivriga ungdomssparkarna och värmdde upp dem med hejarramsor. De tävlande kom raskt iväg och medarna gnisslade i kylan och kurvtagningen var svår i de mycket snäva kurvorna. Ingen av deltagarna kunde dock fuska enär kontrollanternas vakande ögon hela tiden granskade spåret. Här gällde verkligen rent spel. Engelska laget tog brons.

Lika bra gick det för Björngänget, som låg illa till i starten, men hämtade upp det hela och höll bronsplatsen resten av loppet, trots den rivande kölden i strupen.

Stina Elming

Innehåll

- s.2 Föreningsinformation, Ordförande har ordet
- s.3 Loppis, Storstädning, Hembygdsdagar, Skördefest, Mötesannons, Rättelser
- s.4 En oäkting (del 2), *Luleå stifts julbok 1959*
- s.7 Årets möten
- s.8 Rapport fr. Leksand, *Kristina Öhman*
- s.9 Rapport fr. ÖNFF
Från årsmötet, Korsordslösningar och vinnare
- S.10 Bokrecension: Antnäs historia – språk och minne, *Anders Sandström*
- s.11 Krig och örlig, *Kalix, del 2*
- s.12 Projekt: födelseböcker, *Kristina Öhman*
Vad gör min farfar i öppna spisen?
- s.13 Antavla:
för Albin Öhman
- s.14 Nya medlemmar, Adressändringar,
Jag söker rötter
- s.15 Tack,
BÖFF gratulerar

Styrelse och övriga funktionärer för Boden Överluleå ForskarFörening

Föreningens adress: c/o Sandberg, Kålrotsvägen 11, 961 47 BODEN

Postgiro: 157 58 - 6 Bankkontonr: 9960 420015 7586

Tel till forskarummet i Råbäcksgården: 0921 - 504 13, e-post: boff.boden@spray.se

Ordförande	Björn Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 65 315
		e-post: bjorn.fredriksson@egonet.se			
V.ordförande	Arnold Lagerfjärd	Trollsländevägen 9	961 68	Boden	tel 0921 - 13 750
Sekreterare	vakant	uppehålls tills vidare av redaktören			
Kassör	Barbro Lampinen	Unbyn 290	961 93	Boden	tel 0921 - 480 021
		e-post: barbro.lampinen@telia.com			
Ledamot	Ingmar Åkerstrand	S Bredåker 57	961 95	Boden	tel 0921 - 470 556
Styrelsesuppleanter	Constance Rutberg	Svartbyv. 10 D	961 37	Boden	tel 0921 - 16 311
	Hagar Nordlund	Saxvägen 29	961 42	Boden	tel 0921 - 15 264
Valberedning	Kristina Öhman	Kyrkgatan 33 1 tr	961 75	Boden	tel 0921 - 15 979
	Inger Enberg	Unbyn 291	961 93	Boden	tel 0921 - 480 095
	Lars-Gunnar Palm	Iduns väg 6 A	961 62	Boden	tel 0921 - 53 617
Revisorer	Carl-Lennart Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 53 333
	Sixten Sandberg	Österby 950	961 95	Boden	tel 0928 - 40 132
Revisorsuppleanter	Britta Lundman	Domarvägen 17	961 39	Boden	tel 0921 - 13 879
	Herman Wahlberg	Kyrkgatan 18	961 34	Boden	tel 0921 - 10 942
Redaktion för medlemsbladet:					
Ansvarig utgivare	Ewa Sandberg	Kålrotsvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 72 274
		e-post: ewa.sandberg@privat.utfors.se			
	Eila Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 65 315
		e-post: eila.fredriksson@egonet.se			
Bildansvarig	Kristina Öhman	Kyrkgatan 33 1 tr	961 75	Boden	tel 0921 - 15 979
Kontakt i datafrågor	Gunnar Glaas	Kungsgatan 38	961 64	Boden	
		e-post: gunnar.glaas@telia.com			

MEDLEMSAVGIFT, KODKORT och NYCKEL

Medlemsavgiften för år 2001 är 100 kronor.

Kodkort till ytterdörren och nyckel till kammaren finns att köpa i Råbäcksgården. Kodkort kostar 50 kronor och nyckel 80 kronor. För att köpa dessa fordras att du är medlem i föreningen. Kortet ger tillgång till lokalerna från kl 07.00 till kl 21.00 alla dagar i veckan. Nyckeln ger tillträde till kammaren där vi förvarar våra samlingar.

Tag kontakt med någon i styrelsen om du är intresserad.

ADRESSÄNDRING

Om du ändrat adress, var vänlig meddela föreningen din nya. Vi får inte adressändringar från något register.

PLANERAD UTGIVNING

Boden-ANAN planeras komma ut:

vecka 34 - manusstopp 3 augusti

vecka 45 - manusstopp 19 oktober

Ordförande har ordet

Jag vill här passa på att rekommendera er till ett besök på Råbäcksgården och bese den fina inglasade Luleå sockenkarta från 1645 som föreningen inköpt och nu finns i fikarummet. Passa då också på att låna videofilmen "Det nya Sverige" om Råne älvdal som BÖFF fick av vår årsmötesordförande Åke Selberg.

Glädjande är att studenter och organisationer upp-täckt att föreningen finns. Det senaste året har ett flertal gymnasie- och universitetsstudenter besökt oss för att ta del av de handlingar som föreningen samlat på sig. Samlingen med uppsatser har därmed ökat betydligt från tacksamma

studenter som forskat på hembygden (Luleå socken). Fem byar har forskar-grupper igång, som alla gräver i bygdens historia och därmed är stadiga besökare i Råbäcksgården.

Byafotograferingen som byarna i kommunen genom-förde på nationaldagen det nya årtusendet/hundradet avslutas den 2 maj med att varje by får en CD-skiva där det totalt är 3049 fotografier i 42 bildspel.

Jag vill vädja till dig som kopierar. Om du får pappersstopp i maskinen och det sitter ett papper till vänster när du öppnar luckan rakt framifrån. Drag då INTE ut pappret från valsen. Ring till Kontorslands-laget. Telefonnumret dit finns på maskinens lock. Om man drar ut pappret kan valsen skadas. En ny vals kostar 3700:-

Björnvrål

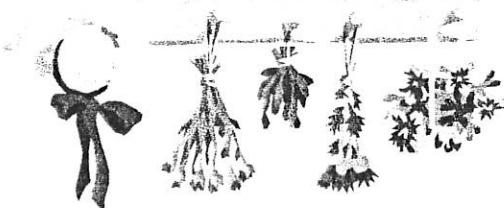
Loppis 19 maj

På cykelns dag, lördagen den 19 maj, kommer vi att ha ett loppmarknadsbord på Drottninggatan invid Bokia/Systemet. Till det kan Du lämna material som Du inte längre behöver men som någon annan kan ha nytta och glädje av att få tag i till rimligt pris. Förutom att Du får mer plats i skåp och lådor så får forskarföreningen in pengar till verksamheten. Du kan lämna Ditt bidrag i Råbäcksgården, helst veckan innan. Du är dessutom välkommen att ställa upp som "marknadsknalle" den aktuella dagen. Meddela någon i styrelsen eller Catharina om Du kan ställa upp.

Storstädning 12 juni

Som vanligt ska vi roa oss en dag i början av juni. Vi ska gemensamt storstäda Råbäcksgården (och dra en eller annan historia). Känner Du för att lämna Ditt bidrag på det ena eller andra sättet så meddela någon i styrelsen eller Catharina. Där finns många varierande arbetsuppgifter – inte bara torkning med vatten och trasa.

Hembygdsdagar 28-29 juli Skördefest 17-19 augusti

Som vanligt har vi öppet hus i Råbäcksgården i samband med hembygdsdagarna och skördefesten. Då brukar vi ha många besökare i Råbäcksgården. Tyvärr har det ofta varit för få medlemmar som ställt upp så att de som funnits där inte haft någon möjlighet att ta del av det övriga utbudet. Därför behövs Din insats här! Det handlar inte om att Du ska släktforska åt någon. Du behöver inte veta var allt finns och Du kommer alltid att ha någon med Dig som varit med förr. Så: **STÄLL UPP!**

Medlemsmöte

i

SJIF:s fritidslokal

(vid järnvägsövergången Hermelinsgatan)

Söndagen den 20 maj kl 14.00

- Vi visar TV-filmen om Eyvind Johnson (producerad av Uno Film från Åträsk)
- Tilläggsval ordinarie styrelseledamot
 - Motioner till riksstämman
 - Storstädningspersonal

Före mötet, kl 13.00, inbjuds Ni att titta på grannhuset, tågledningscentralen, från vilken man styr all tågrörelse i norra Sverige (norr om Ånge)

Kaffe med dopp

Besökslotteri

VÄLKOMMEN

Rättelser

I antavlan för Fritz Enberg som publicerades i Boden-ANAN nr 3/2000 har ett fel uppmärksamats. Ana nr 16, Johannes Hansson, var född 1795 19/12 i Svartlå:1. Övriga uppgifter om honom stämmer.

∞ ∞ ∞

I förra numret av Boden-ANAN hade vi tyvärr fel uppgift om vilka som var medlemmar i valberedningen. Vi ber de berörda om ursäkt för misstaget.

En "oäkting"

Ett dystert levnadsöde i vår nordliga gränsbygd
(Andra och sista delen)

Hos sin släkting, som hette Jaakola, blev Kaarina hjärtligt mottagen och redan från första dagen betraktad nästan som barn i huset. Hon hade aldrig tidigare träffat någon av medlemmarna i denna familj och visste inte heller i övrigt mycket om dem. Husbonden Israel hade varit en idog och försiktig man, gästvänskap var en utbredd dygd i dessa trakter. Ingen i hans ställning snålade på en plats vid bordet eller liggplats i kammaren för en tredje eller fjärdmännings dotter, som kom på besök. Helt oombedd ställde hon in sig i arbetsleden på gården och gjorde ingen min av att avbryta »påhälsningen». Allt detta förvånade i hög grad husmodern Maja. Hon hade väntat på någon förklaring men var alltför finkänslig för att genast föra saken på tal.

Då några veckor förflutit och Kaarina inte gjort någon antydning om att hon ämnade lämna gården, frågade Maja helt försynt, hur hon hade det ställt med sin utrustning för vintern, som nu stod för dörren, »om du tänker stanna här», tillade hon liksom i förbigående.

Kaarina berättade då bara en del av orsaken till att hon så plötsligt trängt sig på släkten, nämligen att fadern hade velat tvångsgifta bort henne med en karl, som var henne alldeles likgiltig. Därför hade hon rymt från hemmet, där ingen visste, var hon befann sig. Mor Maja föreställde henne då, hur ängsliga föräldrarna måste vara, som inte visste, vart deras bästa janta tagit vägen. Hon förmådde Kaarina att skriva hem och tala om sin vistelseort för mor, men hon skulle hemlighålla den för far.

Nu fick Kaarina i ett sorgebrev från hemmet veta, att fadern hastigt hade dött. Den häftiga sinnesrörelse, som han råkat i på grund av det ovälkomna mågskapet, och det obehärskade uppträdet, som följde, hade blivit en alltför stark påfrestning för hans hjärta, som länge lidit av en obotlig åkomma. Han hade blivit förtvivlad över att ha jagat sitt käraste barn från hus och hem. I brevet hade mor berättat om fars sista stunder. Mellan de smärtsamma anfallen hade han ropat: »Käre Gud, förlåt mig för Kristi skull min hårdhet!» och sedan: »Älskade Kaarina, kom tillbaka, kom tillbaka, förlåt mig min hårdhet!»

Han hade skickat ut gårdsfolket för att söka henne. Plågorna hade ansatt honom mer och mer. Mellan jämmerropen hade han flämtande bett Sohvia att tala om för Kaarina, då hon kom tillbaka, att det innerst inne varit faderskärlek, som gjort honom så hård och bestämd. Han hade inte velat anförtro det bästa han ägde, näst sin hustru, åt den där löskarlen. Han hade inte litat på dennes uthållighet och trohet. Därför hade

han velat varna henne och rädda henne från olyckan och skammen att sätta ett »jalkalapsi» i världen och därmed sätta en fläck på hennes eget och familjens anseende. »Men nu . . . », rösten blev mera flämtande och svag, »nu har jag förstått . . . varförhon flydde. Hennes flykt . . . är ett bevis . . . på att hon var . . . utan skuld. Nu förstår jag det. Nu kan jag dö i frid . . . och i hopp om att Kaarina skall förlåta . . . min nitälskan för hennes timliga . . . och eviga väl . . . och att hon skall glömma . . . min uppbrusning. Gud förlåte mig också . . . för sin Sons skull . . . min ovislighet! Amen.» Det var som ett testamente, ett uttryck för hans ytterska vilja, som han med mycken möda och långa uppehåll, under svår andnöd dikterat. Hans tankar var rediga, orden valda med omsorg. Men därmed var också hans krafter uttömda. Han andades tungt och insomnade med den stora fridens uttryck över sitt anlete. Allt detta hade mor berättat om i sitt brev.

Det är omöjligt att beskriva den smärta, som detta brev beredde Kaarina. Varje rad var som en jättenäve, som kramade och pressade samman hennes arma hjärta. Då hon mötte ordet »oskyldig» kändes det, som om ett svärd trängde genom hennes själ. Allt inom och utom henne höll på att brista samman. Hon, Kaarina, Kajsukka, som far smeksammt kallat henne, oskyldig?! Vilken vrångbild av oskuld!

Det var väl också ett bittert ödes oförklarliga men kanske meningsfyllda skickelse, att brevet denna dag skulle nå henne, just då hon av säkra tecken att döma blivit viss om att hon var i färd med att »sätta ett 'jalkalapsi' i världen», för att använda fars ord. En liten tröst, om än bittersmakande, var det ju, att fadern fått somna in i tron att hon var oskyldig. Han trodde gott om sin flicka. Men att hon inte gjort sig förtjänt av denna goda tro ökade på samma gång hennes själavårda. Hela denna tilltrasslade tillvaro var henne så outhärdlig, att den närliggande älven började locka henne som det enda sättet att komma ur eländet.

I denna farans stund var det, som hennes goda, fromma moder uppenbarade sig för henne. Hon såg henne livslevande framför sig. I hennes ängsliga ansikte läste hon en varning, som på samma gång var ett lidande modershjärtas trösteord. Hon skyndade sig ut och uppsökte en undangömd plats, där hon osedd och orörd kunde »komma till sig själv», se sin uselhet och ropa ut sin nöd för Gud. Det som hon i denna botkamp genomgick var helt visst också svaret på moderns innerliga förböner för sitt barn.

Kaarina återvann så mycket av livsmod att hon kunde återvända hem och följa fadern på hans sista

färd. Det var en gråtens och tårarnas sorgetyngda färd. I hemmet kunde hon emellertid omöjligen förmå sig att stanna, hur mycket modern än tiggde och bad henne härom. Sedan hon missbrukat föräldrarnas goda tankar om henne, hade hon svårt för att se mor in i ögonen. Hon ville i det längsta förskona henne från ett »oäkta» barnbarn.

*

Återkommen till Jaakolagården tog Kaarina mod till sig och berättade för mor Maja sin belägenhet. I henne mötte hon en förstående själ. Hon hade inga förebråelser eller sedelärdomar att komma med. Hon var en livserfaren människa, hon mindes de farligheter, som lockat henne själv, då hon var ung. därför kunde hon ge tröst åt den modfällda flickan.

»Stanna du hos oss», sa hon, »jag skall vara vid din sida och hjälpa dig igenom de svåra stunderna. Men förlåt inte modet!»

»Förlora inte modet», upprepade Kaarina. »Det är lätt sagt. Jag har inget mod att förlora.»

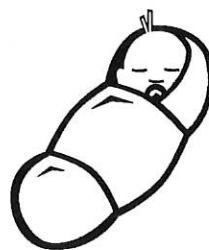
En dag lade Kaarina märke till, att äldste sonen i huset, den beskedlige Juho, några år äldre än hon själv, frågade och med illa dold nyfikenhet förstulet betraktade hennes ansikte och kropp. Han var tydligen på något sätt invigd i hemligheten. Han låtsades ingenting märka; men hans tafatthet och oförmåga att förstå sig gjorde situationen dess pinsammare. Kaarina kunde skämmas ögonen ur sig. Hon visste inte varför, men det kändes, som om hon minst av allt ville framstå såsom en lösaktig slinka inför denne präktige och genomhyggelige karl. Trots sänkligheten i hans rörelser och sakteligheten i hans tankeförmåga fann hon något visst hos honom, som hon uppskattade. Han ingav hos henne en känsla av trygghet och beskydd.

*

Årstiderna växlade och med dem sysslorna i gården. Kaarina hade meddelat Ivan, vad som skulle komma att inträffa med henne fram på vintern. Hon fick omsider brevsvår, där hon kunde utläsa, att Ivan var synnerligen besvårad av nyheten, — som för honom knappast borde vara någon nyhet. Med påfallande förtvivlan över det skedda söker han finna några tröste-grunder. Om sina fadersplikter har han intet annat att säga än »hoppas det ej dröjer allt för länge, till vi möts». Som ett sista P. M. i brevet skriver han: »Blir det en flicka, så kalla henne Sonja efter min mor. Ty hon är tusen gånger bättre än jag.»

Detta var det sista som Kaarina hörde av Ivan.

Det blev en flicka, och hon kristnades till Sonja Sofia, farmors och mormors namn. Men det var bara i Jaakolas gård som hon tilltalades med sitt dopnamn. Ute i byn fick barnet, när det kom på tal, allehanda otrevliga benämningar, bland vilka »jalkalapsi» var den minst anstötliga.

För Kaarina följde nu en outhärdlig plågotid. Byfolket räknade det knappast som någon elakhet, då de på tal om — och stundom även med — den ogifta modern, gjorde de mest gemena anspelningar på hennes tidigare liv. Rykten kom i omlopp, att hon varit en lättfärdig, sedeslös, fördärvad varelse, och, menade man, smaken satt nog i.

I sin hjälplöshet och förtvivlan vände sig Kaarina till mor Maja och frågade henne, vad hon skulle ta sig till.

»Gift dig!» var hennes korta och beslutsamma svar.

Då hon såg, hur förvånad Kaarina blev inför detta svar, förklarade hon sig närmare. »Blir du gift, så får du en man, som tar hand om dej och försvarar dej.»

Kaarina undrade, om Maja verkligen menade allvar. Vilken man skulle väl vilja ta en så utskämd kvinna som henne till hustru?

»Jag vet då utav åtminstone en.»

»Vilken skulle det kunna vara?»

»Juho», blev det korta svaret.

»Juho?» upprepade Kaarina frågande och med största förvåning i rösten. »Int vill han ha mig.» Och med sänkt och tveksam stämma: »Och int vill jag heller, om jag tycker om honom nog för att gifta mig med honom . . . »

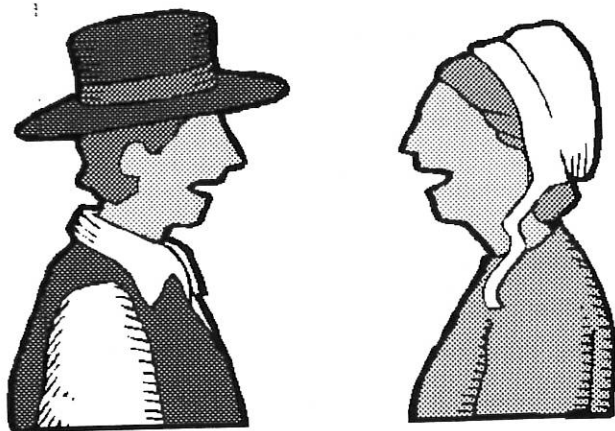
»Det sista vet inte jag heller» sa mor Maja, »men så mycket vet jag, att hans tycke för dej räcker för ett livslångt äktenskap. Det kan jag som hans mor och nu som hans oombedda »böneman» försäkra.»

Under dagar och nätter vände och vred Kaarina på mor Majas äktenskapsförslag. Otaliga gånger frågade hon sig: »Skall du kunna uthärda ett helt liv med Juho, som du så litet känner?» En trygg och säkrad tillvaro i en vågskålen, en hängiven, innerlig kärlek till en man, den ende tänkbara, i den andra. Ja, nog visste hon vad hon helst skulle välja. Men inför sina felslagna ungdomsförhoppningar såg Kaarina sig tvungen att välja den näst bästa grunden för ett hållbart äktenskap, behovet av trygghet och försvar i en ond värld. Hennes blivande ställning som »emäntä» (vårdinna) i en skuldfri, skattelagd bondgård skulle komma att skänka henne en viss värdighet i byn också. Det räknade hon med.

Före vigseln talade hon öppet och oförbehållsamt om för sin blivande make, Juho, att hon med orden »älska i nöd och lust» inte kunde lova mer än vänskap,

trohet och ett uppriktigt försök att alltid vara honom till lags. Så klok var också Juho, att han inte heller begärde mera.

De två vigdes och flyttade samman. I yttre avseende gick det bättre, tyckte Kaarina, än hon vågat vänta. De slet och drogo som parhästar både i mot- och medlutningar. Arbetet blev ömsom hennes stimulans, ömsom hennes sömnmedel. När hon någon gång utvilad och klarvaken i tankarna råkade återkalla minnet av det korta men ödesdigra ögonblick, då hon i sin förblindelse lät en klandervärd hämndlystnad, parad med yster älskogslust, segra över förnuftet, var det som hon ville kvävas av brist på luft. I sin ungdomliga självöverskattning hade hon inte blott lupit ifrån sin ogrumlade barnatro utan även gjort sig urarva allt sådant, som kunde skänka livet värde. Tomhet gapade överallt, bakom henne och framför henne.

*

År lades till år. Sonja växte upp till en pigg och vaken unge. Gärna ville hon vara tillsammans med andra barn i byn i deras sysslor och lekar. Men ofta kom hon hem bittert gråtande: »Alla är dom så stygga mot mej. De... allas mej för 'fotbarn'; va är det för slag?» ulade hon.

Ännu värre vart det, då hon kom till skolan. »Gå å göm dej, så vi slipper se dej, jalkalapsi! Spring och ralla för mamma din du, jalkalapsi!» lät det från alla håll. Leka med sina jämnåriga fick hon inte. Allting hittade kamraterna på för att göra livet surt för det stackars barnet. Nu var det mest för barnets skull, som Kaarina under de långa tysta nätterna vätte kuddarna med sina tårar. I sin bitterhet frågade hon stundom: »Är nu folket i denna by så syndfria, att dom alla anser sej ha rätt att stenkasta mej?» Men inte nog med detta. Någon »hjälpsam» bybo, som ömkade sig över den oskyldiga flickans gråtansvärda behandling, illhågade henne att ge igen. »Du är ju stor och stark», sa han, »int' behöver du ta emot stryk. Slå igen, du, lugga, klös, bits! Du har ju talförmåga, och en tunga har du också. Gläfs och skäll och ge dem på tafsens, så dom tiger!» Råden föll i god jord hos den missfirmade flickan, och oväntat

snabbt bar de också frukt. Från denna dag växte modet, kraften, ilskan, hämndlystnaden hos henne. Hon hittade på fulare och giftigare glåpord än någon annan i hennes klass. Hon ställde sig i spetsen för ett gäng av de mest ohysade ungarna i byn. Dem uppeggade hon till allsköns ofog i gårdarna. Sonja var så illa känd, att där något illdåd utförts, fick hon genast skulden för det. Det fanns ingen unge i hela socken, som var så vanryktad och illa omtyckt som detta flickebarn. Allt bidrog till att öka moderns sorg och smärta. I den dagliga skvallerkrönikan fanns det inget ord som oftare spottades ut än »jalkalapsi».

Skulle nu detta nidord på ett människobarn förfölja dess moder ända till graven?

Det såg så ut. Sonja var vad man i våra dagar skulle kalla ett problembarn — fast det ordet ännu ej var i bruk. Hon var med ett ord omöjlig.

Modern som nu levde ett stilla och gudaktigt liv, och som söndagligen satt vid sin mans sida på samlingarna i byn, talade vänligt och lugnt, vädjande och varnande med sin dotter. Hon föreställde henne, hur olyckligt allt skulle sluta, om hon ej hejdade sig i sin grueliga framfart. Hon kämpade i bön till Gud om sitt barns räddning. Hon gjorde allt vad en moder kan göra för att vinna sitt barns förtroende och genkärlek. Men all den ömhet hon slösade på det, var som bortkastad.

Den glädjen fick Kaarina uppleva, att Sonjas motsägelstunga och vrånga sinnelag i någon mån dämpades under de veckor hon bodde i kyrkbyn och gick i skriftskolan. I sina bättre stunder lät hon prästen, som hon tyckte bra om, tala med sig. Hon anförtror honom vad det var som gjort henne till den förbytta och omöjliga varelsen hon var. »Mamma gjorde mej ju enkom till en oäkting, och det ordet jalkalapsi det klibbar fast vid mej som smuts och lort, så länge jag lever.»

Prästen, som genom samtal med modern kände till hela historien, förklarade för flickan: »Jag förstår att du lidit mycket och haft det svårt, men det är nog ringa emot vad din stackars mor fått utstå för sin egen skull, sedan för din.»

Eftersom Sonja under konfirmationstiden blivit påtagbart mjukare och stillsammare till sitt väsen, bad modern, att prästfolket skulle ta emot flickan som hemhjälp i prästgården. Detta mötte intet hinder, och det gick utmärkt i början. Sonja var en mönsterflicka och skördade mycket beröm härför. Det räckte en tid. Men helt plötsligt skedde en oförklarlig tvärvändning till det sämre. Hon blev inte pockande och stursk som förr. Nej, hon var skötsam och fyllde sina uppgifter skapligt i husbondfolkets åsyn. Men det var bara inställsamhet och beräkning och räckte bara, till dess aftonen kom. Då skulle hon ut i allehanda sällskap och nöjen. Då var hon som förbytt och brydde sig inte ett dugg om vad prästfolket sade. Inte heller fick de veta, varest hon höll till. Hon bara försvann, ty hon ägde en

utomordentligt teatralisk förmåga att förvända synen på folk. Prästen fick ibland under sena höstkvällar bege sig ut för att hämta hem henne från någon av de mer eller mindre ökända stugorna. Och alltid hade hon en förklaring till hands, varför hon just den gången befann sig just där. Men kärleken till ett olyckligt människo-barn, som råkat på villovägar, krävde ju tålmod.

*

Någon dag före en söndagshelg på hösten kom Sonja med rödgråtna ögon in till prästfrun och bad henne om att få fara hem på ett par tre dagar, ty mor hade plötsligt blivit hårt sjuk, sade hon.

Naturligtvis fick hon det. Då hon någon dag efter helgen kom tillbaka till prästgården, låg där ett brev med påskriften angeläget och väntade på henne. Hon slet hastigt upp det och läste några rader, brevet föll ur hennes hand, och hon upphävde ett hemskt nödrop, som gick genom märm och ben. Hon sjönk ned på en stol och var alldeles uppgiven. Ansiktet blev som förstenat, ögonen stirrade ut mot oändligheten, munnen bara gapade. Prästfrun undrade, om flickan plötsligt mist förståndet.

»Vad har hänt? Vad går åt dig, kära barn?» frågade hon. Det var som om flickan ingenting fattat. Allt stod stilla för henne. Prästfrun upprepade frågan gång på gång: »Vad har hänt?» Inget svar kom. Men hon pekade på brevet, som låg på golvet. Frun tog upp det och läste dess början. Där stod: »Mor har dött i natt».

»Men hur ska vi förstå detta?», frågade hon. »Du kommer ju hemifrån och vet inte, att din mor dött.»

Sonja bekände då under gråt och snyftningar, att hon inte alls varit hemma.

»Men du sa ju, med rödgråtna ögon, att mor var hårt sjuk . . .?»

»Ja», jämrade sig flickan.

»Men var har du hållit till dessa tre dagar och nätter?»

»Hos kamrater här i byn».

»Hos pojkar?»

»Det har varit ett par flickor med också.»

»Vad har ni haft för er så länge?»

»Vi har haft roligt . . .»

»Roligt», upprepade prästfrun full av vemod och ömt deltagande. »Du har roligt, medan din mor ligger i själåtåget, mor som du sade dig skola besöka, eftersom hon var sjuk.» Tänk, att kunna ljuga i en så allvarlig sak! För du aldrig lagt på sinnet det ord, som predikanterna så ofta citerar ur Bibeln: 'Lögn dödar själen'. Det är ohyggligt synd om dig, Sonja, som för hela ditt liv får denna falskhet på ditt samvete. Vad vill du göra?»

»Fara hem och gråta ut vid mors kista och be mor och Gud om förlåtelse. Tror prästfrun att jag kan få förlåtelse för en så stor synd, en så svart lögn?»

»Om du kan nå mor med din bön, det vet jag ej. Men Gud kan du nå. Och att Han förlåter, det inte bara tror jag, det vet jag. Ty det har vi hans eget ord på. Där står det skrivet: 'Om edra synder äro blodröda, så kunna de bliva snövita'. Och vidare står det skrivet: 'Om vårt hjärta fördömer oss, så är Gud större än vårt hjärta och vet allt'. Hörde du det? Han vet allt. Han vet också om din ånger och syndabekännelse är uppriktig. Då vill han förlåta.»

De talade länge med varandra, prästfrun och hemhjälp, den dagen. Samtalet stärkte flickan, så att hon fick kraft att fara hem och följa mor på hennes jordafärd.

I hemmet uppförde hon sig emellertid så underligt, att husfolket befarade, att hon förlorat förståndet. Det krävdes nästan våld för att slita henne från moderns bår. Timme efter timme satt hon och klagade vid den svarta kistan. »Förlåt, kära mor! Förlåt, gode Gud!» var hennes fåordiga, ständigt upprepade bön.

Då kistan omsider sänktes, måste ett par män hålla fast den tröstlösa dottern för att hindra henne att kasta sig ned i mors grav.

Från denna dag var Sonja en helt förvandlad människa. Ingenting av hennes forna umgängesliv och nöjen lockade henne mer. Hon återkom till prästfolket och blev deras förtrogna vän och pålitliga, svekfria hjälpreda under en följd av år.

Av sin lön lade hon varje månad undan ett belopp. Efter någon tid hjälpte prästen henne att anskaffa en vacker och värdig minnessten att sätta på moderns grav.

Sonja hade helst velat, att på stenen skulle stå inristat endast detta: »Till minne av den bästa moder från det sämsta barn» och inga namn. Men på prästens inrådan kom inskriptionen att lyda: »Härunder vilar Kaarina Jaakola, den bästa av mödrar». Nere i hörnet stod med små bokstäver: »Hennes Tacksamma dotter reste stenen».

Källa: Från bygd och vildmark i Västerbotten och Norrbotten. Luleå stifts julbok 1959

Avskrift: Eila Fredriksson

Årets möten

medlemsmöte	söndag 20 maj, kl 14.00, se annons sid 3
„	onsdag 12 september, kl 19.00
„	söndag 25 november

Rapport från

Släktforskar och Förtroendemannakonferens i Leksand 24-25/3 2001

Konferensen började med lunch på Moskogen.
Lördagens tema var föreningsmöten & projekt.

Efter inledning och konferensinformation höll ordförande Ted Rosvall en både lärorik och rolig föreläsning över ämnet "Att tala inför folk".

Alternativa möten redovisades, som t.ex. anbytarträffar, läsecirklar, studiebesök och öppet hus. Jag berättade då om våra "Återställare".

Namnet gav deltagarna ett gott skratt. När skrattet lagt sig, och jag fick möjlighet att berätta vad det hela gick ut på — att friska upp kunskaper i släktforskning som legat i träda, tyckte deltagarna att det var en mycket bra idé.

Efter en kort kafferast talades det om rekonstruktioner av kyrkböcker, som förstörts. Med hjälp av bl.a. skatte- och mantalslängder hade man under flera år gått igenom byarna i Resele socken. Man hade då fått fram vilka som bott på gårdarna. De tidigare skattelängderna har tyvärr endast med husbondens namn. Så småningom skrevs även hustruns namn in och antalet barn, pigor och drängar noterades. Uppgifter om tiondet ger möjlighet att jämföra gårdarna och avgöra gårdarnas storlek i förhållande till varandra.

Register och inventering var en annan punkt på programmet. Det fanns de som registrerat bl.a. bouppteckningar. I det sammanhanget talades det om vikten av normering av namn, när registren läggs in i databaser.

Jag är imponerad av allt det forskningsarbete som släktforskare lägger ner inte bara på sin privata forskning. Det är ett omfattande kulturarbete, som utförs helt ideellt.

Karl Ingvar Ångström från Härnösand berättade om ett pågående projekt för Lantmäteriets arkiv. Riksarkivet och Lantmäteriet har tillsammans arbetat fram upplägget som minskar nuvarande slitage och räddar arkivhandlingarna för framtiden och samtidigt kraftigt förbättrar tillgängligheten. Kartor som är färgade skall färgskannas de övriga i svartvitt. Tillhörande texter skall digitaliseras. Materialet för hela Sverige skall i första hand via specialanpassade internetlösningar (extranät) vara tillgängligt vid en mängd kontor och institutioner t.ex. landsarkiv, museer, och länsstyrelser. Meningen är att allmänheten så småningom skall kunna titta gratis, men att datauttag skall förenas med kostnad.

Lördagen avslutades med en supé. Många fortsatte sedan till Släktforskarnas hus som hade nattöppet speciellt för oss. Det fanns de som forskade till kl. 02.30. En sådan anläggning med mikrokort för hela landet i

Norrbottnen helst i Boden naturligtvis. Det är en önskedröm.

Söndagen inleddes med information om bl.a. instiftandet av ett biblioteks och ett arkivpris till de bibliotek resp. arkiv som ur släktforskarnas perspektiv anses fungera bra. Priserna är på 10.000 kr vardera. Föreningarna skall nominera dessa institutioner. Vissa kriterier skall tas särskild hänsyn till t.ex. samarbete med forskarföreningarna och tillhandahållande av material. Efter de kontakter jag haft med forskare från andra kommuner anser jag att Boden ligger bra till. BÖFF:s styrelse har redan beslutat att nominera vårt bibliotek.

Vi fick också en redogörelse för vad förbundet gör för föreningarna. De bevakar släktforskarnas intressen på riksnivå, förser föreningarna med div skriftligt material m.m.

Den viktigaste punkten under söndagen var dock de nya stadgarna. 1999 tillsattes en stadge-kommitté. På riksstämman i fjol blev stadgeförslaget återremitterat. Ett nytt förslag har gått ut på remiss till samtliga 129 anslutna föreningar. 80 föreningar hade svarat på remissen. Det visade att förslaget inte kunde räkna med tillräcklig majoritet.

En av de största stötestenarna är konstruktionen med stödjande medlemmar som av många anses som odemokratisk efter som dessa endast har närvarorätt på stämman.

F.n. finns 9000 sådana medlemmar. Hur många av dessa som också är medlemmar i en eller flera forskarföreningar vet man inte. För sin avgift får de vissa tidskrifter och möjlighet att köpa annat material med en viss rabattering. Dessa medlemmars avgifter uppgår till ca 1,7 milj. medan föreningarnas avgifter endast ger 0,28 milj. Ett problem ur ekonomisk- och organisationssynpunkt.

Ett annat problem är de förbund av föreningar som t.ex. Dalarna och Skåne har bildat och som är anslutna till riksförbundet. Förbund i förbundet. En mycket underlig organisation.

Diskussionen fördes på ett mycket sakligt plan. Förbundsstyrelsen ansågs sig inte kunna få fram ett förslag som får 2/3 majoritet till riksstämman i år i Borås. Stadgarna kommer alltså förmodligen inte upp på riksstämman förrän 2002 i Borlänge.

Deltagarna i konferensen som kom från hela landet (ca 70 personer) var mycket nöjda. Vi ansåg att en liknande konferens bör återkomma varje år.

Kristina Öhman

Rapport från ÖNFF-träffen

Värd för årets ÖNFF-träff var Föreningen Skelleftebygdens Släktforskare, samtidigt som de passade på att fylla 20 år. Vår födelsedagsgåva till dem var en släktutredning och en inramad antavla på Eyvind Johnson samt Bodenhjälmen i miniatyr. Skellefteå hade arrangerat ett rejält firande 31/3 - 1/4. När det gällde utställningar och föredrag var det som en miniriksstämma med många intressanta föredragshållare.

BÖFF redovisade räkneexemplet på samordnade kostnader, om ÖNFF-träffarna hålls på endast 4 platser i vårt geografiskt stora område.

Nästa års träff arrangeras av Södra Västerbottens Släktforskare (Umeå).

Rapport från årsmötet

BÖFF hade årsmöte 11 mars i Almska skolan. Före mötet och under pausen spelade den duktiga musikgruppen 1QB. Mötesordförande var Åke Selberg. Styrelsesuppleanten Ebba Loräng hade av sagt sig uppdraget och i hennes ställe har Ingmar Åkerstrand invalts. Revisorn Carl-Lennart Persson redogjorde på ett förträffligt sätt hur föreningens kassatransaktioner varierat under året.

Vi hade även dragning på klocklotteriet. Vann gjorde Sixten Sandberg.

Anna-Maria Persson, som varit i valberedningen sedan föreningens start, hade avböjt omval. Vi riktar ett stort Tack till henne och Ebba.

Korsordslösningar och vinnare

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P
1	V	A	R	G	E	R	I	N	G	S	M	A	N	I	S	
2	A	R	E	A	L	E	R		E	L	A	S	T	I	S	K
3	T	I	M	E	L	L		A			G				T	A
4	T	T		L	I	E	C	H	T	E	N	S	T	E	I	N
5	E	M		I	S	G	A	T	A		U	L	V		D	S
6	N	E		S		E	R	I	K		S	A		T	E	E
7	S	T	E	K		R	O	S		O		S	P	A	N	N
8	V	I	D	A		A	L	A	S	K	A		R	K		
9	U	K			S		I	A	N			M	Y	T	E	R
10	L		A	F	T	O	N	R	O	D	N	A	D		M	Ö
11	L		P		E	L		I	K	A	R	O	S		I	D
12	N	I	A		G	I	V		E	N					F	R
13	A		T	A	E	K	W	O	N	D	O		Å	R	E	N
14	D	R	I	L	L	A		M		Y	S	T	N	I	N	G

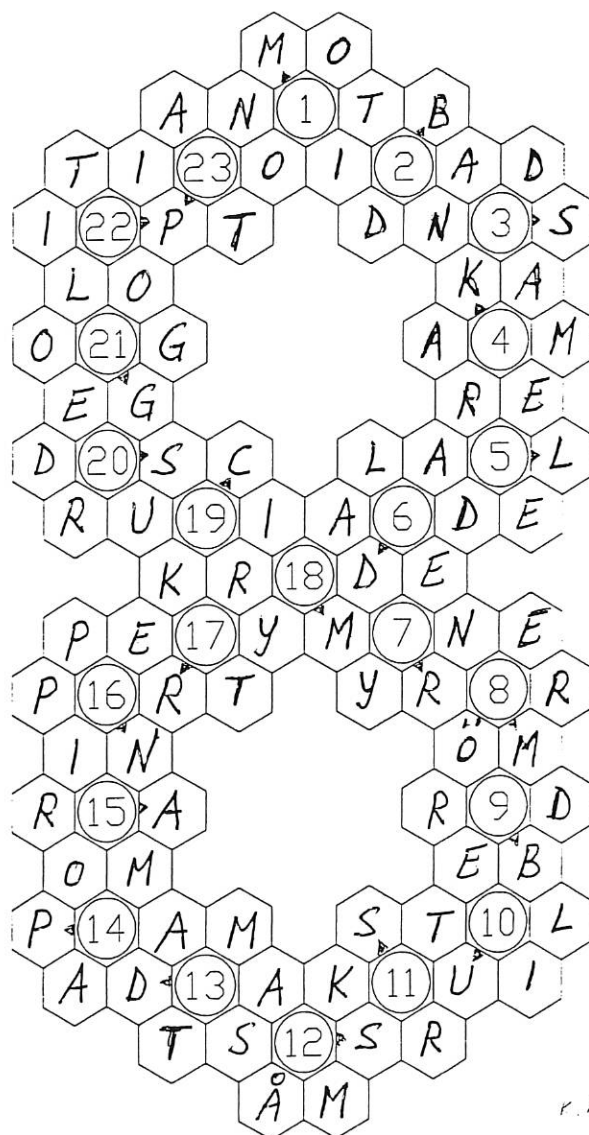
Totalt inlämnades 25 lösningar till de båda korsord som var införda i Boden-ANAN nr 4/2000. Dragning av vinnare skedde i samband med årsmötet.

Vinnare av "Korsordet" blev Ebbe Lundström, Berit och Göte Åslund samt Svante Näslund.

Vinnare av "Vaxkakan" blev Eila Fredriksson, Ewa Sandberg och Gudrun Adolfsson.

Förstapristagarna fick var sin penninglott, de övriga fick trisslotter.

Styrelsen och redaktionen vill rikta ett varmt TACK till korsordskonstruktörerna Gunnar Glaas och Kjell Andersson samt till korsordsrättaren Inger Enberg.

Bokrecension:

Antnäs historia – språk och minne

Så heter en nyutkommen bok skriven av Jan-Olov Nyström i Hudiksvall. På drygt 200 sidor och 20 kapitel dokumenterar han sin hembyggs historia på ett annorlunda sätt. Boken består egentligen av en samling essäer, där språket är den sammanhållande tråden. Både bondens tankar och ord, men även författarens. Ty sällan har väl en byahistorik nedtecknats med sådan språklig kraft och inlevelse som i detta fall.

Sällan har också de fattigas historia och lungsotens offer fått ett äreminne rest över sin eländiga tillvaro och olyckliga lott, som de får i denna bok. Det är heller inte vanligt att som Jan-Olov gör teckna biografiska porträtt över personer, som de över "Bondsonen och borgaren Johan Jacob Nyström" och "Den siste patriarken Nils Johan Sundkvist". Särpräglade människor som här framstår i all sin kraft. Förvisso finns i boken också med en traditionell krönika över "Antnäs under femhundra år", men den är snarast av rapsodisk karaktär och ger ej mycket åt kalenderbitaren. Så gör ej heller kapitlet "Gårdar och gårdsnamn", där man i stort får en genomgång över byns hemman, dess gårdsnamn och förmenta namngivare.

Nej, den släktforskare som ständigt jagar anor, har inte mycket att hämta i denna bok. Det har däremot den forskare eller läsare som ibland stannar upp och funderar över svunna tiders levnadsvillkor. Hur drabbade de ständiga krigen den enskilde, hur kunde de fattiga överleva och hur drabbade lungsoten bygden för

hundra år sedan? Om detta och mycket mer ger boken besked.

Den ger också besked om en brytningstid, då gammalt och nytt avlöste varann på landsbygden. Denna tid, eller efterkrigstoden, är ännu inte avlägsen, men ändå så långt borta från nuet att vissa företeelser snarare hör hemma i 1800-talet än i vår tid. Dråplig är historien om hur byns lärare, en studerad karl och elitgymnast under studietiden, kom löpande med en väldig fart mellan gårdarna. Inför åsynen häpnade alla och undrade: Varför har han så bråttom? Vart ska karln? Tanken att man för sitt nöjes skull plågade sin kropp existerade inte bland människor som åt sitt bröd i sitt anletes svett. Den märkliga fritiden hade ännu inte nått bondbyarna i Norrbottens kustland när detta hände!

Den nya tiden skulle dock bryta in med brutal kraft under sent 1950- och tidigt 1960-tal. Detta åskådliggörs mycket tydligt i bokens sista och kortaste kapitel "Att lada och riva". Kapitlet sätter inte bara en slutpunkt för boken, det sätter också en slutpunkt för en nästan tusen år lång historia som handlar om den norrbottniske småbonden. Den som är intresserad av denna historia ska givetvis köpa boken!

Boken kostar 200 kr och finns att köpa såväl i bokhandeln, som på Norrbottens museum, Hägnan samt ICA och Naturgalleriet i Antnäs

Anders Sandström

Nya mikrokort

Nu har Bodens stadbibliotek bekostat en ny omgång mikrokort. Nu har vi alla tillgängliga mikrokort av kyrkobokföringen i Norrbottens län. De nya korten är:

Gällivare	församlingsbok	1913 – 1927
Hortlax	"	1918 – 1930
Jukkasjärvi	"	1910 – 1929
Karl Gustav	"	1919 – 1930
Luleå domkyrkofs	"	1910 – 1925
Nedertorneå	"	1905 – 1924
Pajala	"	1921 – 1930
Norrjärden	utdrag ur församlingsbok	1930
Nederluleå	flyttlängd	1916 – 1928
Piteå sts	"	1916 – 1930
Överluleå	"	1921 – 1929

Boden Överluleå ForskarFörening har använt gåvopengar för inköp av följande mikrokort:

Råneå	flyttlängd (m infl)	1849 – 1888
Torne stad	husförhörlängd	1797 – 1862
"	flyttlängd	1824 – 1881

Fotoarkivet

Föreningen har som många känner till ett fotoarkiv med ca 400 foton. De flesta är bilder från gamla Boden. Bilderna lånas ut för utställningar t ex och används av föreningen för olika ändamål. Bilderna förvaras i kommunens arkiv.

På Råbäcksgården finns bilderna kopierade på en vanlig kopiator. Det är inga bilder som kan användas utan är enbart till för att man skall få en uppfattning om vilka bilder som finns.

Det är tre personer som nu har hand om och ansvarar för bildarkivet.

Kristina Öhman är kontaktperson och svarar för registrering och utlåning. Rickard Pålsson och Torbjörn Selberg är bildmakare. Rickard Pålsson håller fin på att scanna bilderna. Om vi i framtiden kan skaffa en kraftfullare dator skall bilderna kunna ses i scannat skick i datorn.

Krig och örlig

Den tid vi brukar kalla Sveriges stormaktstid varade ungefär ett århundrade. Under den tiden var landet gång på gång invecklat i krig. De bördor dessa krig medförde i form av skatter och utskrivningar kommer till synes på olika håll i denna framställning.

Men under perioden före 1800 är det bara i ett sammanhang som kalixbygden direkt blir krigsskådeplats. Det var under de sista åren av Karl XII:s regering. Ryssarna erövrade då hela Finland och angrep därefter i ett par sammanhang det nuvarande Norrbotten. Det är naturligt att vi här ägnar ett par sidor åt att skildra bygdens öden under denna dramatiska och tragiska tid.

Bakgrunden till de händelser det här är fråga om, är i korthet den, att den svenska armé, som hade till uppgift att försvara Finland, den 19 februari 1714 led ett avgörande militärt nederlag. Det var fråga om slaget vid Storkyro i Österbotten. Armén stod under befäl av generalen Carl Gustav Armfeldt.

Sedan Armfeldts finska armé hade blivit slagen, stannade den över våren och sommaren i Finland, men retirerade på hösten 1714 in i Västerbotten. Där förlades nu hela armén, ungefär 4'500 man, i vinterkvarter. Det innebär, att hela manskapet måste inkvarteras och förplägas i bygden.

Armén stannade i Norrbotten fram till våren 1716. Denna tid innebar tydligen en stor påfrestning på de lokala resurserna. Manskapet skulle ha husrum och mat och hästarna skulle ha foder. Det kan inte råda någon tvekan om att det blev fråga om en verklig botenskrapning av tillgångarna. En ytterligare belastning utgjordes av en mängd civila flyktingar från Finland som uppehöll sig i Västerbottens län. Deras antal har beräknats till ungefär åtta tusen.

Sedan ryssarna hade besatt Finland gjorde de inga försök att följa efter den slagna armén.

De krigshändelser, som förekom i denna bygd, bestod i mindre angrepp av små ryska strövkårer, i regel bestående av kosacker. Det finns en notis från det sista och svåraste härjningståget, som särskilt klart belyser detta. Vid det tillfälle det är fråga om (årsskiftet 1716-1717) tog sig en grupp kosacker ändå till Skellefteå. Detta inträffade sedan Armfeldts armé hade dragit söderut och orten därigenom hade lämnats att ordna sitt försvar själv. Den ryska truppen bestod endast av 40 eller 50 man och deras beväpning beskrivs såhär: "Inga gevär hava de haft utan allenast några värjor, 2 pistoler och 1 karbin, några pikar och vässta stavar, men stora yxor, som de bövlar varit".

Så gick det alltså sedan armén dragit bort. Men medan den var förlagd till Norrbotten, var den uppenbarligen inte uppskattad bland ortsbefolkningen. Motsättningarna yttrade sig så att säga både på högsta nivå och i de djupa leden. Det var också fråga om intermezzon

mellan manskapet och de bönder de hade att få ut sitt rekvirerade underhåll ifrån.

Under de här behandlade åren angrep ryssarna Västerbotten vid fyra skilda tillfällen. Det första angreppet kom kring årsskiftet 1714-1715, det andra i mars 1715, det tredje vid årsskiftet 1715-1716 och det fjärde vid årsskiftet 1716-1717. Det var alltså vid alla tillfällena angrepp vintertid.

En märklig sak med dessa angrepp är, att den till Västerbotten förlagda armén tycks ha gjort så litet för att avvärja den. Gång på gång får man däremot i de bevarade redogörelserna veta, att uppbåd av allmogen med större eller mindre framgång bekämpade fienden.

Bönderna organiserade sig tillsammans cirka 200 stycken, för att bemanna en postering mot kosackerna. Det var inga småsaker dessa bönder åstadkom.

Först kom den 7 mars en trupp kosacker för att angripa allmogen, som var samlad till Torneå kyrka för gudstjänst. En borgare i staden, Samuel Persson, samlade bönderna och drev iväg inkräktarna.

Sedan den 15 mars kom kosackerna tillbaka för att ta hämnd. Bönderna förföljde kosackerna österut.

Efter denna strid anträffade man åtta kosacker och tretton hästar döda.

Det var endast i december 1716 och i början av år 1717, som Kalix var krigsskådeplats. Vid en aktion i december 1716 härjade i socknen en grupp kosacker, som uppges ha omfattat ungefär 60 man. De stannade dock bara några timmar i socknen, rövade kreatur och lösegendom.

Om angreppet i mitten av december sägs, att sockenborna från Kalix samlade sig i två "flockar" för att göra motstånd. Den första gruppen fattde posto vid Nikkala, den andra vid Sävis (byar i Nedertorneå längs kustvägen). Kosackerna red emellertid förbi deras posteringar. Detta kunde så mycket lättare ske, som detta var ett år med "ganska litet snö". Kosackerna hann plundra "så väl kyrkan som de närmast belägna byar", innan bönderna hann komma hem till socknen igen.

Det andra angreppet tycks ha varit särdeles dramatiskt. Bönderna hade "fattat stånd" vid kyrkobordet. Där försvarade de sig "med berömlig ståndaktighet". Kosackerna gick emellertid förbi bönderna uppför älven till Överkalix "och strövade flera dagar omkring nästan i alla byar i socknen".

En viss Sylvan redovisar en källuppgift om ryssarnas angrepp. Han meddelar, att kyrkoboken omtalar 36 män och 9 kvinnor i socknen som omkomna i samband med de ryska härjningarna. Det var personer som "dels vid attacken häromkring kyrkobordet ihjälskjutna, dels ock på vägen och uti husen massakrerade blivit, samt eljest i skog och mark av köld och hunger omkommit".

Källa: boken Kalix, del 2: Socken och kommun, s 46-51, Uppsala 1968 (Valda delar)

Projekt: Födelseböcker

Det skall vara envetna släktforskare, som ger sig på ett sådant mastodontarbete som renskrivning av födelseböckerna för församlingarna inom Bodens kommun fram till 1930. Det rör sig om sammanlagt 156 år. För den som inte arbetat med det säger 1 år egentligen inte mycket. Ett år kanske har ca 100 födslar och ett annat år över 500. Det mest finns i Överluleå församling. Edefors, Gunnarsbyn och Bodens kyrkobokföringsdistrikt har naturligtvis inte lika många födslar.

Vi började 1997 med detta arbete. Vi satte inte upp någon tidsplan. Vi sa att det får ta den tid det tar.

Men nu tycker jag att man kan se "ljuset i tunneln".

Det kanske behövs en beskrivning av hur arbetet går till. Först skriver vi för hand av mikrokorten. Sedan förs detta in på datorn och dras ut i papperskopior.

Papperskopiorna måste sedan koll-läsas mot mikrokorten och rättas i datorn. Resultatet skall sedan bli CD-romskivor.

Inskrivning i datorn har vi fått hjälp av arbetslösa via Arbetsförmedlingen med.

Jag är imponerad över vad vi med förenade krafter har åstadkommit. Men än återstår en del. Det återstår att handskriva 3 år av Överluleås böcker. Det stora arbetet, som nu måste göras är koll-läsningen.

Ta kontakt med mig om du vill hjälpa till!

Nu är det ju vår. Fågelskådning, skidåkning, trädgården och stugan börjar hägra. Jag förstår att många anser sig inte vilja börja med något som kräver att man arbetar inomhus.

Men jag vill å föreningens vägnar verkligen tacka alla dem, som hittills jobbat med projektet.

Jag önskar alla medlemmar en trevlig och uppiggande vår och sommar. Jag återkommer i höst i nästa nummer av tidningen och ber er om hjälp.

Kristina Öhman tfn 0921-159 79

Får vi be om

STÖRSTA MÖJLIGA TYSTNAD

Tänk vad vi är olika. En del störs av prat, andra märker det inte. Men för att alla ska trivas så måste vi ta mesta möjliga hänsyn. Förvissa Er därför om att ingen blir störd av Ert prat i forskarlokalen och prata "med små bokstäver". Förflytta eventuellt Ert samtal till köket eller ut.

Vid kontrolläsningen (se ovan) måste man ju prata, så om man tillhör dem som störs av prat kan man försöka lägga sina forskningsstillfällen när ingen sådan pågår. (Konrollera med Kristina.)

Den här uppmaningen avser inte att hindra att vi hjälper varandra i vårt sökande – men att vi gör det med så lite "buller" som möjligt.

Nils Olof Öhman

Vad gör min farfar där i öppna spisen?

Den kommentaren kom kommundirektören Ulf Öhman med när han besökte Råbäcksgården. Vi hade nämligen ställt fram bilden för att få personen identifierad, vilket gick rätt snabbt denna gång.

Föreningen har fler bilder som vi hoppas få identifierade på liknande sätt.

Ulfs föräldrar var kronojägaren Gustaf Adolf Öhman f 1913 1/4 i Jokkmokks fs och Zaira Cilgia Kautto f 1922 23/2 i Arvidsjaurs fs. Zaira Cilgias föräldrar var skräddaren Onni Henrik Kautto från Laukaa och Aliina Valkonen från S:t Michels län. De kom från Finland 1913 18/9 och hade då med sig 4 barn.

På nästa sida finns Nils Olof Öhmans antavla. Den är tyvärr inte komplett, bl.a. på grund av tidsbrist. Så du som vet något om personerna som saknas i antavlan, hör av dig till Eila Fredriksson tel 0921-653 15

I "Norrbottens läns hembygdsförenings årsbok" 1984, har Ulfs far Adolf skrivit om familjen, så om du är intresserad av den så kan du komma till forskarlokalen och läsa boken.

2 Nils Olof Öhman f.1876-01-28 Tällberg Älvsbyn (BD) d.1941-12- Sjukstugan i Jokkmokk (BD) Arbetare Sälberg Älvsbyn (BD) g.1899-12-03	4 Johan "Janne" Johansson-Öhman f.1843-09-16 Tällberg Älvsbyn (BD) d.1912-11-03 Sälberg Älvsbyn (BD) Kronotorpare Tällberg Älvsbyn (BD) —g.1864-01-10	8 Johan Erik Eriksson f.1819-05-05 Byn, Backstugusjön, Älvsbyn (BD) d.1912-04-17 Sälberg, Älvsbyn (BD) Nybyggare, åbo Tällberg, Älvsbyn (BD) —g.1843-02-12 Josefina Kristina Josefsson-Tornander f.1818-03-29 Abborrtjärn, Piteå lfs (BD) d.1896-03-07 Tällberg, Älvsbyn (BD)	16 Erik Larsson-Öhman f.1790-03-30 Byn:1, Älvsbyn (BD) d.1838-06-25 Byn, Älvsbyn (BD) —g.1812-01-26 17 Margareta Olofsdotter f.1783-10-19 Sjulsmark, Piteå lfs (BD) d.1868-03-25 Abborrtjärn, Piteå lfs (BD) 18 Josef Tornander f.1769 Kengis bruk, Nederkalix (BD) d.1840-06-08 Abborrtjärn, Piteå lfs (BD) —g.1806-01-05 19 Anna Eisabet Pehrsdotter f.1785-01-07 d.1866-03-24 Ale:4, Nederluleå (BD)
1 Gustaf Adolf Öhman f.1913-04-01 Råiså Jokkmokk (BD) d.1996-01-02	1 Maria Lovisa Andersdotter f.1841-07-01 Hällan Älvsbyn (BD) d.1901-01-19 Sälberg Älvsbyn (BD) Torparhustru Tällberg Älvsbyn (BD)	5 Anders Danielsson-Hedberg f.1804-12-19 Korsträsk, Älvsbyn (BD) d.1870-05-01 Hällan, Älvsbyn (BD) Bonde Hällan, Älvsbyn (BD) —g.1824-05-09 Brita Kristina Nilsdotter f.1801-08-03 Byn:3, Älvsbyn (BD) d.1878-01-10 Hällan, Älvsbyn (BD) Bondhustru Hällan, Älvsbyn (BD)	10 Daniel Andersson f.1780-01-13 Korsträsk:1, Älvsbyn (BD) d.1855-01-24 Korsträsk, Älvsbyn (BD) —g.1804-04-02 21 Margareta Eriksdotter f.1782-08-24 Muskus:2, Älvsbyn (BD) d.1847-08-11 Korsträsk, Älvsbyn (BD) 11 Nils Jonsson f.1758-12-20 Byn, Älvsbyn (BD) d.1803-06-14 Byn, Älvsbyn (BD) —g.1793-09-29 23 Stina Olofsdotter f.1765-01-02 Böle, Piteå lfs (BD) d.
Luleå Kronojägare Arvidsjaur (BD)	6 Paulus Nilsson-Höglings f.1841-01-27 Seunaure Jokkmokk (BD) d.1915-09-17 Seunaure Jokkmokk (BD) Arbetare Seunaure Jokkmokk (BD) —g.1878-12-21	12 Nils Anders Andersson-Silversparre f.1803 Rödingsträsk ?, Överluleå (BD) d.1871-04-26 Seunaure, Jokkmokk (BD) Skogslapp, nybyggare Seunaure, Jok —g.1832-03-18 13 Elsa Margareta Andersdotter-Snupp f.1812 Jokkmokksbyn ?, Jokkmokk (BD) d.1895-02-14 Seunaure, Jokkmokk (BD) Nybyggarghustru Seunaure, Jokkmokk	24 25 26 Anders Pålsson-Snupp f.1776 Jokkmokksbyn ?, Jokkmokk (BD) d.1863-09-08 Seunaure, Jokkmokk (BD) —g.1804 27 Catharina Höglings f.1776 Vuollerim ?, Jokkmokk (BD) d.1849-08.30 Seunaure, Jokkmokk (BD)
3 Anna Justina Höglings f.1879-09-02 Seunaure Jokkmokk (BD) d.1918-11-02 Råiså Jokkmokk (BD) Arbetarhustru Sälberg Älvsbyn (BD) g.1899-12-03	3 Elsa Brita Mattsdotter-Pont f.1845-01-01 Vuotnerjaur Arvidsjaur (BD) d. Seunaure Jokkmokk (BD) Arbetarhustru Seunaure Jokkmokk (BD)	7 Matts Mattsson f.1810-03-11 Vuodnejaur, Arvidsjaur (BD) d.1888-12-24 Vuotnerjaur, Arvidsjaur (BD) Inhyses Vuotnerjaur, Arvidsjaur (B —g. 15 Brita Nilsdotter f.1809 Kickjaur ?, Arvidsjaur (BD) d.1881-08-10 Vuotnerjaur, Arvidsjaur (BD) Vuotnerjaur, Arvidsjaur (BD)	14 Matts Hindricsson f.1781 Serrejaur, Arvidsjaur (BD) d.1824 Vuodnejaur, Arvidsjaur (BD) —g.1805 29 Catrina Ericsson f.1771 d.1856-03-11 Vuotnerjaur, Arvidsjaur (B 30 31

Nya medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i föreningen

medl.nr.

Maud Lagerlöf	Östra Strandvägen 18 B	961 31	Boden	0921 - 15 090	472
Annika Kristin Länta	Läkarvägen 8	961 40	Boden		473
Hanna Lagerfjärd	Trollsländevägen 9	961 68	Torpgärdan	0921 - 13 750	474
Gertrud Carlsson	Allégatan 13	961 67	Boden	0921 - 342 730	475
Bo Johansson	Havrevägen 12	961 42	Svartbjörnsbyn	0921 - 17 322	476
Catharina Källström	Tegelbruksgatan 13	961 73	Boden	0921 - 173 08	477
Margareta Wikström	Bastugatan 2 C	961 75	Boden	0921 - 19 532	478
Evert Karlsson	Drottninggatan 20 D	961 35	Boden		479
Allan Krispinsson	Frejgatan 9	961 33	Boden	0921 - 14 212	480
Lena Åhl	Rotlundavägen 16	961 42	Svartbjörnsbyn	0921 - 60 036	481
Annika Sandström	Åskogen 15	961 91	Boden	0921 - 346 023	482
Annika Nordmark	Drottninggatan 31 B	961 77	Boden	0921 - 52 022	483
Gun Vikberg	Kavelvägen 6	961 42	Svartbjörnsbyn	0921 - 19 353	484

Adressändringar

Knut Isaksson	Iduns väg 6 B	961 62	Boden	0921 - 56 304	56
Pia Engström	Parkgatan 28	961 64	Boden	0921 - 480 258	260
Ingegerd Hallman	Brännberg 119	961 95	Boden	0921 - 51 937	286
Eva Lissa Karinen	Tingsvägen 40	954 32	Gammelstad	0920 - 251 755	288
Christer Isaksson	Egils gränd 1	961 62	Boden	0921 - 52 033	330
Berthill Munkestam	Rubinvägen 16	961 46	Heden	0921 - 654 45	344
Carl Åke Andersson	Majringen 12	942 95	Vidsele	0929 - 30 331	345

Jag söker

rötter

— * —

— * —

Min mormor Karin Westerberg föddes i Överluleå 1924. Hennes pappa hette **Lars Ulric Westerberg** f. 1874-08-12 i Åkerholmen. Hans andra hustru hette **Hilma Erika Vestman** f. 1889-03-16 i Kusån. Jag har även hittat deras föräldrar. Nu undrar jag om det finns någon som har anor till dessa, eller grenar. Jag är också nyfiken på om skådespelaren mm Staffan Westerberg finns med i mitt träd. Han ska visst komma från Överluleå.

Anna-Lena Rask, Kalix
rasken@hotmail.com

Jag håller på att sammanställa en förteckning över ättlingar till soldaten **Pär Brändholm** (1803-1883). Många av de uppgifter jag har är 20-30 år gamla och jag vill gärna ha hjälp med att komplettera och rätta dem. På min hemsida finns mer upplysningar:
<http://w.920.telia.com/~u92015765>
Jag har även en hemsida för **lantmäterimuseet** i Luleå:
<http://w.920.telia.com/~u92015763>

Georg Palmgren, Luleå
georg.palmgren@telia.com

Besöksstatistik

Under år 2000 skrev 5'020 personer in sig i vår gästbok. Det var första året vi hade mer än femtusen registrerade besökare, men förhoppningsvis inte det sista.

Tidningsmaterial

För att fylla medlemstidningen behöver redaktionen få in material: artiklar, livsberättelser, efterlysningar, antavlor och annat. **Utan material ingen tidning!**

TACK

Ett varmt tack från BÖFF:s styrelse för alla de gåvor och bidrag vi fått:

Kristina Öhman	Boden	Siv Nilsson	Åkerby
Sören Björkman	Luleå	Gudrun Adolfsson	Trångfors
Constance Rutberg	Erikslund	Gun Ericsson	Sidensjö
Bengt Rönnbäck	Boden	Lennart Engström	Råneå
Ebba och Lars Loräng	Boden	Brita Lundman	Södra Svarbyn
Eivon Renberg	Boden	Olof Blombäck	Boden
Irma Johansson	Boden	Inger Enberg	Unbyn
Jan Svanholm	Boden	Rune Johansson	Edet
Svante Sandström	Boden	Helga Pettersson	Bodsvedjan
Ingrid Hansson	Erikslund	Ingrid Edholm	Jukkasjärvi
Marianne Larsson	Boden	Helen Lindberg	Boden
Thure Engström	Boden	Barbro och Lars Lampinen	Unbyn
Inga-Maj Juhlin	Stockholm	Sixten Berg	Boden
Carina Livbom	Boden	Eva Aasa Karinen	Gammelstad
Sven Åkerström	Råneå	Karl-Erik Engelmark	Unbyn
Sören Nilsson	Boden	Per-Erik Storm	Tobo
Barbro Palmér	Boden	Sten Norén	Älvsbyn
Annica Pääjärvi	Sävast	Restaurang Norrigården	Boden
Kerstin Lehto	Södra Svarbyn		
Stig Ekberg	Norra Svarbyn	samt till alla som gett bidrag i mikrokortbössan.	
Margit Eriksson	Boden		
Elsie-Britt Sundberg	Degerbäcken		
Ingrid Larsson	Boden		
Jan Storm	Enskede		
Brage Hermansson	Boden		
Mona Nilsson	Rimbo		
Gösta Rova	Boden		
Åsa Eriksson	Trångfors		
Valdemar Gustafsson	Boden		
Arnold Lagerfjärd	Boden		
Marino Eriksson	Boden		
Britt Forsberg	Bromma		
Alice Karlsson	Boden		
Eva Vikström	Råbäcken		
Solveig Burström	Boden		
Mikael Engström	Sävastön		
Yvonne Öhrvall	Boden		
Susann Larsson	Torpgården		
Arne Nordlander	Boden		
Waldemar Berggren	Södra Svarbyn		
Eila Fredriksson	Trångfors		
Dick och Lillemor Öhman	Boden		

BÖFF

gratulerar dessa medlemmar
som fyllt jämna år under det
första kvartalet år 2001

Thure Engström
Barbro Palmér
Birger Larsson
Ingegerd Hallman
Siv Karlén

Redaktionen och styrelsen önskar en treblig sommar

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning
retur med den nya adressen till:

B Föreningsbrev

Boden Överluleå ForskarFörening
c/o Sandberg
Kålrotsvägen 11

961 47 BODEN

RESTAURANG & KONFERENS

FULLSTÄNDIGA RÄTTIGHETER

*Tradition
Fantasi
Nyskapande*

All bokning sker på tel 0921 – 103 51

Dagens rätt alla vardagar

Släkten och vännerna. Vid barndop, examen, förloving, bröllop, födelsedagar, minnesstunder m.m.

Familjen. Mors- eller farsdag, julbord

Catering. Beställ och hämta, eller få allt levererat.

Konferenser och kurser

Mötet håller ni i Almska skolan, Bodens äldsta bevarade skolbyggnad.

Maten serveras i Norrigården, i 1800-tals miljö.

Beläget intill varandra i naturskön miljö.

Sommaröppet 15 juni – 15 augusti

Vardagar	10.30 – 22.00
Lördagar	12.00 – 22.00
Söndagar	12.00 – 20.00

Wälkomna!